

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.
—
Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.
—
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
—
Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

— Apare în fiecare Joi. —

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Alcoolismul (beția).

Nu e făptură pe pământ mai măreață și mai minunată decât omul! Ce minte mai ageră și mai încăpătoare decât a lui? Animalul cel mai deștept, abia își aduce aminte, ca prin vis, de ziua de ieri și nici prin gând nu-i trece că după azi vine mâne. Trăește cu clipa care zboară și pier, fără se știe că a trăit și cât a trăit și fără să se întrebe de rostul seu, de al ființelor ce l'au încunjurat și de al lumii în care s'a născut.

Omul nu uită trecutul. Vede de parte în viitor și caută să-și lămurească și firea lui și firea din afară de el.

Ce mai fință chipeșe, mai falnică și mai frumoasă decât dînsul!

Statura lui mândră și dreaptă, își spune că el este regele atâtor vietăți, care se târesc pe pământ, sau se încovoie cu capul plecat, ca niște robi înaintea lui. Numai omul are darul neprețuit, de a-și arăta într'un graiu deslușit, tot ce simte și ce dorește. Uitați-vă la celelalte ființe, n'or fi simțind și ele, n'or fi trecând și prin capul lor, păreri, fie cât de întunecate! Dar sunt mute, sufletul lor, care licăre mijind în lume, ca după somn, nu se arată limpede în cuvinte cu șir și cu rost.

Animalul mugește, sbeară, urlă, geme, nu vorbește.

Da, nu e făptură pe pământ mai măreață și mai minunată decât omul; nu e alta mai chipeșe, mai falnică și mai frumoasă; și numai el are darul cuvântului.

Ce jale grea te apasă dar' când vezi pe acest rege al pământului, că se face una cu toate dobitoacele de rând!

Cine e fericitul acela, care n'a întâlnit nici-odată în viața lui chipul domnesc și mândru al omului, schimonosit de stricăciunea beției, într'o pocitanie hădă și disgustătoare?

Nu mai stă drept și impunător ca un stăpânitor! Se încovoie ca un rob nemernic; șovăe ca un copil nevirstnic, cade ca un stărv lipsit de viață. Ochii lui altă-dată deștepti și vii, dormitează stinși și împaianginiți, în luminile lor, nu zărești mai mult decât în ale unui bou. Icoana sfântă a figurii lui, făcută după chipul și asemănarea lui D-zeu, s'a stricat; e numai o mășgălitură. Cine a mănjit-o astfel, pe obraz, pe nas, etc.? Ce duh rău și-a bătut joc de dînsa, ca să nu mai semene a om?

Te întrebi, ce lighioană o mai fi astă făptură ciudată, care nu e nici om, și nici animal?

În loc să vorbească, gângănește. Gura lui flecăre, bolborește sunete fără legătură, fără înțeles și fără judecată; par'că ar fi cuvinte de copil, dar și un copil ar grăi mai dulce și mai omenește. Tot ce știa se șterge din minte, tot ce plănuia se ascunde în întunec. Uită trecutul și nu mai zărește de loc; noapte și haos e în capul lui. Haos și noapte se întinde și peste lumea lui. Din om a ajuns ne-om. Nu mai vede, nu mai pricepe, înjură, răcnește, bate, fură, ucide...

E turbat!... Negreșit, sănătos nu e; cine-i trează se se dea în lături și să-l ocolească. Boala lui e grozavă. Ca mâne o să-l vedeți în spital, ori în închisoare. Săracul! Și ce blăstem pe neamul lui!

Din sângele bețivului es copii stricați, porniți la beție și fapte rele; urșiți a trece și dinșii prin cărcimă, ca

să ajungă la spital sau închisoare. E un blăstem, care prigonește până la al nouălea neam, până la cea de pe urmă odă. Strănepoții ispășesc în jalnică ticăloșie greșelile strămoșilor loviți de păcat. Nici praf nu se alege de casa lor, de traiul lor, de neamul lor, afurisită este soarta, truda și agoniseala lor. Nimic nu se prinde, ca putregaiul se duc toate, tot ce se adună o clipă din ostenele lor. Toate pier!... Să ne ferim dar de — beție!

Și oare cine poate și este chiar și chemat, în prima linie, ca să ferească poporul de beție?

La tot cazul că preotul și învățătorul.

Și știut este, că sfântă și grea este chemarea celui însărcinat a învăța pe alții, dar mare va fi resplata lui.

De aceea unirea dintre preot și învățător trebuie să fie pururea tare și neperitoare, ca să-și poată întru toate îndeplini cu sfințenie misiunea.

Învățătorul sădind în sufletul copiilor încă pe băncile școlii ura contra beției, descriindu-le și arătându-le starea la care ajung iubitorii de alcool, ear' preotului revenindu-i sarcina, ca pe când aceia sunt mari, să meargă din casă în casă și se cerceteze starea lor sufletească, sfătuind, muștrând și îndreptând după-cum va cere trebuința.

Dacă învățătorul și preotul, acești doi luminători ai satelor se vor uni și-și vor da mână de ajutor unul altuia, atunci miseria în care în multe părți se află poporul nostru din cauza bețurilor spirituoase va fi înlăturată, și o nouă viață îi va ocupa locul, viață care-l va ferici și în loc de întristări și năcazuri, îi va aduce veselie și bucurie.

Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statute, membrii »Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român« se convoacă în

Adunare generală ordinară

la Baia-mare pe zilele 9 și 10 August st. n. 1903.

Programul adunării este:

Ședința primă.

Duminică în 9 August st. n. 1903, la orele 11 înainte de amiază.

Ordinea de zi.

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților prezenți.
3. Raportul despre activitatea comitetului central în anul 1902.
4. Alegerea comisiunilor:
 - a) pentru examinarea raportului general;
 - b) pentru examinarea socotelilor pe anul 1902 și a proiectului de buget pe anul 1904;
 - c) pentru înscrierea de membri.
5. Propuneri eventuale.

La oarele 5 după amiază ședința festivă a secțiunilor științifice-literare.

Ședința a doua.

Luni în 10 August st. n. 1903, la oarele 10 înainte de amiază.

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiunilor.
2. Fixarea locului pentru proxima adunare generală.
3. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
4. Încheierea adunării generale.

Se observă, că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris președintelui Asociațiunii (în Sibiu Strada

FOIȘOARA

Limba română —

și înrîuririle streine.

(Urmare).

Această reușită de scurtă durată a limbii, se nu uităm că a fost ajutată de elementul grecesc. Influența grecească avu să lupte cu puternicul curent slavon și ca să-l poată dărîmă dete ajutor limbii române. După ce alungă slavonismul, vine în luptă apoi cu curentul național românesc și ast-fel în locul unui vechiu stăpânitor căștigăram un altul mai strașnic și mai amenințător.

Alături cu încetul progres al limbii române, se desvoaltă o cultură în limba greacă atât în Muntenia cât și în Moldova. În bisericile bogate și în mănăstiri limba română e primită numai la strana din stînga: apostolul, evanghelia și rugăciunile mai de seamă erau rostite în limba greacă.

E ciudat faptul cum chiar domni pământeni sprijinesc acest curent străin prin înființare de școli grecești, în cari se constată oare-cari progrese demne de semnalat.

Astfel elevii din școala grecească fondată în București de cătră Șerban Cantacuzen, ajung la o așa pricepere în grecește pe timpul lui Brancoveanu, încât pot să compună posii de laudă și să țină cuvântări în această limbă înaintea Domnului. Pe tronul țerilor române, suindu-se domni Greci, limba lor fu considerată ca limbă boerească, și toți boerii Români, ca să fie bine priviți la palat, începură a da o cultură grecească copiilor lor. Se formase moda: *cine nu știa grecește era privit ca moșic, ca prost*. Boerii pământeni amestecați cu cei din Fanar, își băteau joc de tot ce era al țerii, lăsând numai țeranului numit în deridare, *român*, să grăească limba cântecelor și cronicelor bătrânești, pe când dînsii se simțeau încantați că pot să o îndruge pe limba urmașilor lui Ulise, în graiul asupritorilor stăpânitori.

Nu se putea ajunge la dregătorii publice fără cunoștința limbii grecești. Constantin Mavrocordat hotărî »ca ori care fecior de boer, care nu se va sili să meargă la învățătură și să învețe carte elinească, să nu fie vrednic a să înalța la rangul boeriei«.

Ținta școlii devenise învățarea limbii grecești, căci din numărul de 12 ani hotărîți studiului, 9 erau dați acestei limbi, ear' în restul de 3 se dedeau oare-cari cunoștințe științifice. Cu toate eforturile făcute, cu toate

că domni Caragea și Calimach tipăresc codicile de legi în limba greacă, totuși nu se ajunse la nici un rezultat satisfăcător, căci nu găsim nici un Român scriitor în limba elinească: fie teolog, fie istoric, fie poet.

Efectul acestui curent fu că înrîură o bună parte din popor de limba și cugetarea națională și schimbă caracterul Românului făcându-l sceptic și indiferent.

Pe nesimțite grecismul este înlocuit de franțuzism. Noi fiind sub puterea Porței și Poarta stînd în bune relațiuni cu Franța încă de pe timpul lui Francisc I, era natural lucru ca și noi pe lângă aplicări ale rasei să avem și din interese politice înclinări cătră apus.

Mai toți domni din Fanar fiind aleși dintre dragomani, cunosători a multor limbi, pentru a-și pregăti copii pentru stăpânirea țerilor române, le deteră o cultură franceză încunjurându-i de pedagogi din Franța, Enache Văcărescu ne spune despre fii lui Alexandru Ipsilant din Muntenia »că aveau ei dascăli europeni de limba franceză vrednici de laudă și împodobiiți cu multă știință«. Pilda dela palat era luată îndată și de boerime și numai decât operile lui Voltaire și Jean Jacques Rousseau sunt în mâinile clasei culte.

Idei, purtări, dansuri, politeța franceză, toate sunt primite, la noi, astfel că d'atunci cultura franceză fu îmbrățișată cu mult foc mai ales de saloanele boerești.

Recordou, ne comunică »că fetele ce trec drept a avea o creștere mai bună ar vorbi și pușin franceză«.

Adăogând deci la limba greacă și cunoștința francezei și ceva musică, avem icoana culturii femeii din epoca fanariotă.

Pe lângă acestea trezindu-se în noi încredințarea, că suntem un popor de rasă latină ne apropiăm și mai mult de Franța și începurăm acel puternic curent către civilizația franceză, care schimbă fața țerilor noastre.

(Albina).

Christache Georgescu,
Direc. Gimnaz. Târgoviște.

Păseri călătoare.

Ce bucurie simțim când auzim cea dintâiu rîndunică sau când vedem pe cerul albastru, într'o zi de primăvară, venind cocoștricii în lungi șiruri, „aducînd pe-aripi întinse, calde raze dela soare“. Bucuria este mare, căci aceste paseri călătoare, ne vestesc sfârșitul ernii, ne anunță că va inverzi earăși câmpul, că fluturii frumoși colo-

Morii Nr. 8), cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiu, din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută la 3 Iulie 1903.

Iosif St. Șuluțu m. p., vicepresident. Dr. Ilie Beu m. p., secretar II.

STIPENDII

Spre scopul conferirii de stipendii din »Fundațiunea lui Gozdu« pe anul școlar 1903/4 pentru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeti militari la armata comună și honvezi — se excrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente sau atestate de notarii publici:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericii ortodoxe române, spre care scop se cere extrasul din matricula botezătorilor, provăzută cu clauza parochului competent, că și de present aparțin la biserica gr.-or. română;

b) că studiază cu succes la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să substearnă studenții dela școlile medii atestatul despre anul școlar 1902/3, ear' cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge, să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul direcției competente. Atestatul să cuprindă și date pozitive despre această avere și trebuie să fie scris și de preotul locului, ear' dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie scris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficial despre ocupațiunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, precum și aceea, dacă are și alt stipendiu.

4. Cei ce voesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li se va vota stipendiul, să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școlilor militare de cadeti, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiilor staverie în acest concurs (p. 1. a. c. 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor extrada comandei școlilor militare, dacă concurentul va documenta, că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeti.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunii lui Gozdu, Budapesta VII, holló utca 8 sz. până la 5 August st. n. a. c.

Petrecerea de vară — a meseriașilor nostri.

Sibiu, 22 Iunie 1903.

După munca îndelungată și oboșitoare, momentele de recreație sunt de natură de a-ți întări forțele și a te face să-ți câștigi nouă dispozițiune pentru începerea și continuarea muncii. Reuniunea sodalilor nostri, această sentinelă neadormită a clasei noastre de mijloc, silință își dă, să procure publicului și indeosebi țăranului și meseriașului, ba, în nenumărate cazuri, chiar și păturei sus puse a societății noastre, momente de recreație și de înălțare sufletească în această viață destul de sbuciumată și prin aceasta a-l face, ca după recreațiune cu atât mai mult zel să-și vadă și unul și altul de afacerile sale zilnice.

Producțiunea de Sâmbătă (20 Iunie n. c.) a Reuniunii, după programul seu destul de bogat și variat, a fost și un fel de examen pentru o samă de elevi din școala »dramatică« ce se face în ședințele lunare literare, inițiate la stăruința presidentului Reuniunii, a dlui Victor Tordășianu.

Public numeros din toate clasele sociale a asistat la această serbare, dorind cu toții să sprijinească, în mod și moral și material Reuniunea în nusuințele sale. Să știe, o parte a venitului curat al producțiunii, e merit pentru ajutorarea sêracilor nostri la Crăciun.

Corurile dirijate cu pricepere de dl Candid Popa, au mărturisit despre ostenele acestui dascăl, care s'a dedicat și el cultivării clasei noastre de mijloc. Mult au plăcut solurile domnilor Ioan Stanciu și Nicodim Rusu, dar' corurile mixte încă n'au lăsat nimic de dorit. Multe din compoziții au fost de câte 2-ori cântate. Compozitorii nostri: Dima, Timoteiu Popovici, Flondor și Șorban și-au găsit admiratorii în numerosul auditer.

D-șoara Baci și dl Axente, acești pricepuți reprezentanți ai artei dramatice, prin declamațiunile lor au făcut cinste Reuniunii și și-au câștigat noi lauri la activul lor. Aplause nenumă-

rate și fără sfârșit au fost rêsplata lor binemeritată. Dl Axente, ne-a predat afară de program și anecdota »Lună ori soare« de Speranță și »Numai una« de Coșbuc.

Jocul animat și-a luat începutul la orele 10^{1/2} și a ținut în bună veselie până în zori de zi.

Pălăria »Dzeu vede«, dăruită de dibaciul măestrul compactor dl Petre Ilieș și purtată de presidentul Reuniunii dl Vic. Tordășianu, a adus din crucerii adunați frumușica sumă de cor. 13 pe seama fondului vèduvelor și orfanilor meseriașilor nostri.

Laudă conducătorilor Reuniunii, laudă coriștilor și recunoștință publicului asistent.

Un cãluser.

ECONOMIE

Recolta cerealelor.

(Urmare).

În cazul dintăiu, un lanț de 10—15—20 cosași merg în rënd unul după altul fără întrerupere, și la foșnitul paielor pe tact, progresează munca enorm, și omul nu simte oboseală. În cazul al doilea însă, — când paiele tăiate le rëzimăm de cele ce stau în picioare — după fie-care cosaș trebuie să urmeze o femeie ori băiat, care se adune bucatele și să le pună pe legături pentru-ca să deschidă drumul cosașului, ce vine în urmă.

Dacă sistema primă sau a doua este mai bună, și produce mai mult, aceea depinde, cu care sunt obicinuiți lucrătorii, și voind a le impune alta, nu numai că ei ar cosi mai puțin, fiind neexercitați, dar s'ar și descuragia, considerând aceea ca o insultă a aptitudinii lor de muncă.

Pentru adunat și legat, după trei cosași ne trebuie un om mare, ear pentru adunatul snopilor și pus în clăi sau jumătăți, ne trebuie după patru cosași un om mare. Pentru greblat și adunarea spicelor în urmă, după șese cosași avem lipsă de o femeie cu grebla, seau după douăzeci cosași, de o greblă mecanică cu un cal.

Însă cu mult superioară secerei și coasei, atât în privința forței cât și a sporului de muncă este mașina de secerat, unde în loc de forța slabă umană,

ne servim de forța robustă a vitelor domestice, ca să câștigăm din timp și spese. Cu mașina trasă de 2—4—6 vite, putem să secerăm pe zi 2,7—5,6 ha, și să le dăm gata; deci avem cu ea un câștig enorm de timp și spese. Seceratul cu mașina în sine, nu este inferior tăiatului cu seceră sau coasa, din contră ea poate lua paiele mai pe jos decât o facem noi cu seceră sau coasa, și le retează de o potrivă pe toate. Numai adunatul în mănunchi și legatul snopilor, lasă une-ori de dorit.

Un inconvenient al lor este, că ele nu pot tăia un grâu culcat la pământ sau încurcat, ci trec peste el. Apoi un alt defect și mai mare al lor este, că ele sunt scumpe și le putem întrebuința numai puține zile în an nici 20 zile în total, și de-aci încolo anul întreg stau nefolosite, și un capital însemnat zace inert în ele. Mașinile de secerat se rentează numai acolo, unde avem cel puțin 70 ha de secerat pentru fiecare mașină în parte, deci poate beneficia cu folos de ele numai proprietatea medie și mare, ear nu și proprietatea mică și țăranii, cărora ea nu li se plăcște și ei represintă majoritatea agriculturii. De asemenea ei nu și-le pot procura nici prin asociațiune, deoarece-ce în aceleași zile fie-care asociat ar voi să lucreze cu ele, și seceratul nu se poate amêna pentru un alt timp. În fine ele se usează și strică ușor, și mai mult de 3—4 ani nu putem folosi o mașină, și odată o singură piesă deteriorată ori stricată, ne ține în loc sau nu mai putem face nimic cu mașina întreagă.

Mașinile de secerat sunt de diferite sisteme. Sunt secerătoare simple, cari numai taie cerealele, și un om cu grebla în urma lor sau din scaun, le adună și depune în mănunchi; sunt altele, cari le taie și adună singure în mănunchi; și în fine sunt secerătoarele cu aparat de legat, cari le taie, adună în snopi și leagă snopii cu o sfoară ori cu sîrmă, și lasă snopii gata în urma lor, eventual și adunați în rënduri la o laltă de pot fi îndată clăiți.

Mașinile de secerat și legat mai toate sunt de origine și proveniență americană. În unele părți ale Americii, prin California și Mexico se întrebuințează mașini și mai complicate: pentru secerat și treerat de odată. Aceasta retează numai spicele sau paiele dela

rați se vor juca earăși prin aer, sburând prin pajștele împodobite cu flori.

Mai ales celor dela oraș, rîndunica le este singurul prevestitor, pe când celor dela țeară fel de fel de pasări le cântă toată ziua și seara. Ciocărlia șglobeie, se scoală mai de dimineață de cât soarele și când noaptea se îngână cu ziua, ea trezește din somn pe plugarul harnic ce trebuie să tragă brazde în ogorul seu. Mierlele șueră, cucul fuge din arbore în arbore strigându-și soața; prin stuhăria bălții, rațele sêlbatică își caută loc de cuib, ear' privighetoarea stă până târziu în crâng.

... Și spune în uimire,

Tainele inimii sale, visul ei de fericire,
Lumea n'treagă stă pătrunsă, de-al ei cântec
(fără nume.

Ce deosebire de zilele posomorite de earnă, când pe câmpurile albite de zăpadă nu se vèd de cât cărduri de corbi și cioare croncănind în căutarea hranei, sau stoluri de vrăbii, ce se adăpostesc sub streșini, de viforul amarnic, ori câte un pișgoiu sbârilit, ce se mai vede printre tufșurile fără frunze, uitându-se doar va găsi vre-o sêmênță sau un fruct uscat. Earnă în locul cântecului privighetoarii, se aud urlete de lupi flămânzi.

Toată veselia, speranța și vieța zilelor de vară ni le prevestesc oaspeții primăverii.

Unde au fost ei cât a ținut pe la noi earna?

Dacă rîndunica ar putea vorbi sau dacă noi am putea înțelege limba ei, câte nu am auzi dela ea?

Cum simțesc vîntul rece de toamnă, rîndunelele se strâng tîner cu bêtân, pe acoperișul bisericii sau pe sîrmele de telegraf, țin sfat și într'o bună dimineață, luându-și rēmas bun din locurile unde au petrecut vara, se îndreaptă ca săgeata spre sud, unde soarele pururea încălzește și unde crivățul nu suflă.

Lasă în urmă codrii îngălbeniți, lanurile secerate din mînoasa noastră țară, trec Dunărea bătrână și locurile pe unde vitejii nostri soldați s'au luptat ca niște lei, ajung pe la frații nostri din Macedonia, ce stau încă sub jugul turcesc și se îndreaptă cătră vechia Grecie. Până aici au avut unde să se odihnească, căci au sburat numai de-asupra uscatului. Dar acum inaintea lor se întinde Marea Mediterană; cât vezi cu ochii numai apă; bieteles păsăruici își dau curagiu una alteia, se strâng grămadă și sboară mai departe, când lovind cu aripile valurile înfuriate, când ridicându-se mai spre soare. Sêrmanii pușori, slăbiți de osteneală, nu au unde să-și odihnească trupul cald și cad părăsiți de ceilalți, care trebuie să se ducă mai departe, să nu peară vremea, ca și oștirea în focul

bătăliei. Dacă întîlnesc în drum vre-o corabie, se lasă pe ea ca lăcustele pe un câmp, și sunt așa de fără suflare, încât unii marinari nemiloși le pot prinde cu mîna. În sfârșit după multă trudă ajung pe pământul dorit al Africii. Acolo au scăpat; unele se opresc în partea nordică, altele trecînd peste pustiul Saharei se duc până aproape de equator, birul pământului. În drumul cătră țările calde se întîlnesc fel de fel de paseri, cari mai înainte, habar nu aveau unele de altele. Prepelitele ce stau ascunse toată vremea în grâu se întîlnesc cu bătlanii lungi în gât; lișițele de prin stuhării cu ciocărlia, ce-i place numai cântec și lumină, ear pupezele moțate sboară alătura cu blândețele turturile.

Cu toatele fug de pe la noi.

Și se duc pe rënd pe rënd
Zărea lumii întunecînd,
Și se duc ca clipele
Scuturînd aripele.

(Eminescu, Ce te legeni codrule)?

Fug, căci pe la noi nu mai au ce mânca; se duc spre acele locuri unde, în vremea cât la noi e frig, înfloresc plantele, insectele nu amoresc, ear sêmînțe sunt îndeajuns. Foamea, care e mai presus de ori-ce, împinge bieteles păserele să-și lase locul unde s'au născut, patria lor, și să plece în țări străine, cum tot foamea face pe oamenii să-

raci să se ducă din țara lor, să-și lase copii și părinții pentru străinătăți îndepărtate.

Iubirea de locul nașterii este însă puternică; dorul de țară aduce înapoi pe oameni ca și pe paseri, să mai trăiască cât pot pe acolo, pe unde și-au petrecut copilăria nevinovată. Îndată ce păserele simt că și pe la noi a început să fie cald, se pornesc îndêrți pe același drum lung, avînd a lupta cu aceleași pericole ca și la dus. În sfârșit sosite din nou la noi, sunt primite cu strigăte de veselie de copii ca și de bêtâni, ear clopoștii și viorelele își scot capul din pământ, zicîndu-le »bine ați venit« și anunțînd lumii întregi sosirea Primăverii. Păserele voioase se pun pe lucru; unele își dreg cuiburile din anul trecut, altele își clădesc case nouă, lucrînd numai în cântece, comunicînd veselia și hărnicia Românilor, ce începe și el să rēstoarne brazde pe pământul odichnit și să asvârle sêmînța ce va da roade multe.

Câte nu ați putea și voi copii învêța dela aceste fãpturi ale lui Dumnezeu; la lucru totdeauna cu veselie, în inimă să prindă rădăcină, dragostea de țeară și de părinți și să nu vă lipsească nici odată curagiu de a duce la bun sfârșit ce ați început!

(„Albina“).

Dr. Ioan Simionescu,
Prof. Univ. Iași.

mijloc, le treeră și pun grăunțele în saci, ear paiele le lasă pe loc. Ele însă sunt foarte complicate și greu de tras; au o greutate de 8000 chgr. și sunt împinse înainte de 24 catiri și servite de câte 5 oameni; ele seceră câte 15 ha, sau câte 450 saci à 50 chgr. pe zi.

În genere cu mașinile de secerat, noi facem mare economie de timp și brațe, și cu atâtă mai mare, cu cât ea e mai complicată.

Însă mașinile complicate au multe și mari defecte: ele sunt mai grele, au multe părți accesorii, cari se infundă și usează ușor. Tocmai părțile accesorii sunt acele cari se usează și rup mai curând și prin ele se împedecă funcționarea mașinei întregi. Astfel mașina simplă, care nu mai taie și adună în mănunchi, nu se infundă ori incurcă mai nici odată, pe când mașina de secerat și legat se infundă și incurcă foarte des, și ne ține în loc uneori ceasuri întregi cu desfundarea și aranjarea ei.

Apoi cu privire la montagiul și dires ori reparat, părțile și piesele stricate la noi cu deosebire face foarte mult, căci noi nu avem ateliere mecanice în apropiere, și nici mecanici experți pe moșii ori în sat, și ar trebui să le trimitem în orașele mari eventual în capitală, ca să le repare, și să perdem mai multe zile în neactivitate, până la sosirea lor înapoi. Aceasta va decide în cele mai multe cazuri, dacă e să cumpărăm o sistemă sau alta. Cu cât e mai simplă o mașină, cu atât ea va fi mai bună; pentru siguranța mai mare a noastră ar fi bine, ca să avem secerătoare de diferite sisteme.

Apoi cu privire la greutate și forța motrice, ori-e adaos de funcțiune, reclamă o forță îndoită din ceea-ce era înainte. Astfel pe când mașina de cosit, care taie numai fără să adune, poate fi trasă de 2 cai mai mici, cea care taie și adună mănunchi automatic, recere 2 boi sau 3—4 cai de ai noștrii, ear cea care taie și și leagă totodată, aceea, nu poate fi purtată fără 4—6 boi ori cai, dar și pe aceștia la ameazi trebuie să-i schimbăm și înlocuim cu alții, odihnii.

Cele cari au aparate pentru tăiat și treerat totodată, nu pot face alta, decât să reteze numai spicele și să le treere, ear paiele să le lase pe loc, ca să li-se dea foc seau să se pună sub brazdă, ca îngrășământ; ele recer o forță și mai considerabilă, de 20—30 vite mari. Ori-ce adaos la numărul de vite, nu înseamnă numai o concentrare de forță, ci și un sport de pedeci și neajunsuri de tot felul: cu prinderea și punerea lor colectivă, în acțiune.

Aburul până acum nu s'a introdus la mașinile de secerat din cauză, că ele recer relativ puțină forță și cea mai mare parte din ea servă la transportul ei și din dificultatea de a o transmite pe distanțe mai mari. Poate că electricitatea să aducă mai bune servicii, după perfecționarea tehnice ei.

(Va urma).

NOUTĂȚI

Consacrarea I. S. Dr. V. Hossu, scrie „Unirea” într'un adaus, nu se va face la Sânpetru, după cum era hotărât.

Nou advocat român. Dl Dr. George Dubleşiu și-a deschis cancelaria advocațională în Hunedoara. Românii din părțile acele primesc în sinul lor un harnic apărător și simpativ tinăr.

Diecesă Lugojului. Șematism istoric publicat sub auspiciile P. S. S. D. D. Dr. Demetriu Radu, episcop gr-cat. de Lugoj. Pentru iubileul del sfânta Unire de 200 ani; dela înființarea aceleiași diecese de 50 de ani. Lugoj, 1903. Tip. Ioan Virányi.

O carte monumentală de 683 pag. în format 8° mare, tipărită frumos și împodobită cu mai multe ilustrațiuni: portretele episcopilor de Lugoj, biserica catedrală, reședința episcopescă, vechea biserică din Dem-suș și mănăstirea Prislopului.

Cuprinde istoricul diecesei, biografiile episcopilor Dobra, Oltean, Mihályi și Radu; apoi seria tuturor canonicilor și registrul fundațiunilor, scrise toate de Episcopul Dr. Radu. Pe urmă se arată starea școalelor și a tuturor așezămintelor din diecesă. La parochii se spune istoricul fie-căreia, apoi seria preoților cunoscuți și actuala stare cu datele statistice. După obicinutele date șematice urmează la sfârșit câteva din cele mai însemnate acte ale păstoririi episcopului Radu până la cel din urmă act de încheiere; literile fundațiunii iubilare, de valoarea nominală 26.000, de valoare faptică peste 30.000 coroane.

Să-și caute de lucru. Ministrul de interne a dat circulariu, de cuprinsul, că funcționarii dela administrație n'au voie să primească ocupațiuni particulare, pe plată, ci au să-și vadă numai de oficiile lor. Excepțiune se face cu: notarii comunali, arhivarii și fiscul comitatului, cari au dreptul să facă anumite lucrări scripturistice, pe plată.

Regele Petru Caragheorghevi
— **Român.** Noul rege al Sârbiei Petru Caragheorghevi are moșii în România pe Baragan, unde se ducea mai de multe ori vara. Vorbind odată cu dl Al. Săulescu, unul din vecinii sei, a spus acestuia, după cum scrie „Jurnalul” din București, următoarele: — Sunt Sârb, este adevărat, dar' de origină sunt Român macedonen, și mă mândresc cu originea mea. — Toate documentele familiare accentuează originea noastră românească. Să știți dela mine că toate familiile din Peninsula-Balcanică al cărui nume se începe cu Cara..., Mavro..., Cerna..., sunt familii românești de origine. Românii din Balcani au fost deosebiți de celelalte rase prin culoarea feței lor: ei sunt bruni și Turcii, de obicei, li numiau Cara (negru), Grecii Mavros (negru), Slavii Cerna (negru). De aici familiile mari române și-au derivat numele. Unii au fost numiți Carageorghevi, Carapetru, Caragiani, Caraianopol, etc.; alții Mavrogheni, Mavropol, etc.; alții Cernovici, Cernaiev, etc. Toți sunt Români macedoneni de origine, slavisași sau grecisași în cursul timpurilor.

Cununie. Saveta Mihăilă și George Silian anunță cununia lor, care se va ținea Duminecă, în 12 Iulie n. la 11 ore a. m. în biserica gr.-or. din Romoșel.

Să fie într'un ceas cu noroc!

Turburări în Orient. Intre soldații turci și populația din Costenaț a fost o încăierare grozavă. Soldații au încunjurat comuna și au tras cu tunurile. Bulgarilor s'au apărât ziua întregă, perzând 400 morți și mulți răniți, ear dintre soldații turci au căzut 50 morți.

Expoziție de oi în Poiana. Cu scop de a studia diferitele soiuri de oi de rasă aleasă și de a chibzui asupra culturai raționale a oilor, dar' mai ales cu scop de-a valoriza lâna și celelalte produse ale oilor, comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu, a luat hotărâre a aranja în 10 Iunie n. c. o expoziție de oi în frunțașă comună Poiana (lângă Mercurea), dat fiind, că populațiunea din partea locului se îndeletnicește cu cultura în mare a oilor. La această expoziție Reuniunea va distribui premii în valoare de 200 cor. și în același timp se vor lua măsuri ca și primăria comunală și institutul de cre-

dit „Mielul” se creeze premii, ca să se distribuie între exponenți. La expoziție va asista, după toate prevederile, și directorul Institutului de valorizare a lânei din Budapesta.

Telegrame — loco. Sub nr. 34678 dto 17 Iunie a. c. ministrul de comerț și comunicațiune a conces, ca în toate orașele de pe teritoriul coroanei ungare, în cari serviciul înmanuării telegramelor îl prevede oficiul erarial de postă și telegraf, să poată fi date telegrame și cu destinațiunea loco, fără considerare la împrejurarea: dacă pe lângă oficiul încredințat cu înmanuarea funcționează în respectul oraș mai multe oficii de postă și telegraf (telefon), ori nu? și fără considerare la împrejurarea: dacă oficiile telegrafice instalate în același oraș țin contactul cu oficiul de înmanuare prin telegraf (telefon), ori prin cursor? La oficiile telegrafice de pe la gări însă, în orașele în cari există oficiu de postă și telegraf în regie erarială, numai în acel cas pot fi date telegrame loco, dacă stațiunea telegrafică a gării stă în nemijlocită legătură telegrafică cu oficiul de postă și telegraf, care are să înmanueze telegrama. În circulația locală taxa pentru un cuvânt e 2 fileri, taxa unei întregi telegrame însă nu poate fi mai mică de cât 40 fileri.

Omor. Sâmbătă seara s'a petrecut în Orăștie un omor înfiorător. Tinărul Adam Oltean a junghiat pe tinărul Alexandru Deac, făcându-i mai multe împunsături de cuțit în gât și în piept, ear' după aceea aruncându-l în riu, unde a fost aflat a doua zi. Ucigașul a fost deținut.

DIVERSE.

Experiențe cu tunurile contra grindinei. Cetitorii noștri au auzit despre eficacitatea tunurilor asupra spargerii norilor cu grindină.

Astăzi sunt partizani cari susțin eficacitatea absolută; dar în schimb sunt și alții cari nu cred în ele din cauza eșecurilor suferite.

Adevărul e că une-ori experiențele au dat rezultate cu totul satisfăcătoare, alte-ori n'au dat rezultate bune de loc, și în fine une-ori au dat rezultate dubioase. De aici s'au format cele 2 curente pro și contra.

Adevărul este, că apărătorii sistemului de spargerea norilor cu tunurile pot avea dreptate de partea lor, dar trebuie studii poate îndelungate până să-și determine toate condițiunile în care să-și facă experiențe ca să reușească.

Norii se găsesc în înălțimi variabile, și au direcțiuni variabile. Numai aceste 2 cauze pot da naștere la atâtă schimbări de moduri de experiență.

Noi nu ne-am perdat speranța că va veni ziua când viticultorii vor lupta și contra acestui flagel. În țara noastră nu se fac experiențe, așa că tot din streinătate trebuie să ne vină și aceasta chestiune rezolvată în mod definitiv.

Ca cronicari fideli dăm mai jos descrierea unei experiențe făcute la Cernay-Ermont (Francia) în ziua de 8 Maiu st. n. orele 7 $\frac{1}{4}$ seara.

După mai multe furtuni succesive, la 8 Maiu 7 ore seara, o furtună violentă venea nori groși apărură, având la baza lor o culoare roșcată ca a aramei, semnul norilor cu grindină.

Dl Guerin Clément, viticultor la Sannois, văzând aceasta furtună apropiată, care nu anunța ceva bun, se duse repede la via sa dela Cernay, unde stabili un post de apărare. Sosind, furtuna începu cu violență, îndată dete drumul la o bombă care se ridică la o înălțime de 700 m. La spargerea ei se produse în norii cei groși o mișcare bruscă, care îi răspândi, după 3 secunde un alt foc fu lansat și de-odată acesta în momentul detunăturii norii groși se sparseră cu totul și în mijlocul lor apărură un colț albastru al cerului senin.

O a treia bombă fu așezată, în momentul când i-a dat drumul la a 2-a dar ploaia udând fitilul nu s'a aprins, norii se resfăcură, se apropiară și grindina începu să cadă. În acest moment fitilul fu aprins și bomba lansată în norul visat.

La spargerea bombei am fost surprinși după o secundă sau două de a vedea că grindina nu mai era compactă, ci moale și se presenta mai mult sub formă de zăpadă topită; apoi ploaia și ninsoarea încetară în mod brusc, un calm absolut, se restabili și vântul încetă.

Din contră norii cari înaintea experienței se îndreptau spre ENE luară două direcțiuni deosebite și unul se dirijă către Nord, ear altul către Ost, constituindu-se din nou în nori cu grindină și cauzând recolțelor din acele direcțiuni pagube considerabile.

Față cu rezultatele acestea parțiale, dar constatate ca eficace, spune d. Guerin Clément, un sindicat de apărare bine organizat, ar împușina cu siguranță stricăciunile cauzate de grindină.

O broască țestoasă care trădește de 200 de ani. Este știut, că broaștele țestoase au o viață foarte lungă. Unele dintre ele ajung până la etatea de 200 de ani. O interesantă confirmare a acestui fapt se anunță din Florida, în America. Un pescar de acolo a prins în rîul Saint-Jean o broască foarte mare, care e cel puțin de 200 de ani. Pe țeasta ei s'au găsit săpate cuvintele:

„Prinsă în anul 1700 de Fernando Gomez în rîul Sebastian și de acolo dusă în marele Wekiwa.”

Marele „Wekiwa” e numirea veche a rîului Saint-Jean.

De-asupra înscripțiunii era săpată marca Spaniei. În vremile acele Florida era a Spaniei.

Pescarul, care a găsit-o după două sute de ani, a adăogat lângă înscripțiunea cea veche o altă nouă cu numele lui, cum și anul, luna și ziua, în care a prins broasca interesantă.

Un mijloc, ca vacile ce dau puțin lapte să devină mai lăptoase. Danezul Hegelund, cunoscut prin noua lui metodă de a mulge vacile, a aflat că dacă mulgem mai des ca de obicei vacile rele de lapte și anume îndată după-ce au fâtat, li-se înmulțește laptele. Așa d. ex.: O vacă nutrită foarte bine, dădea 3 săptămâni după fâtat, mulsă fiind de trei ori pe zi, numai 3 $\frac{1}{2}$ litri lapte. Vaca fiind în urmă mulsă de 8 ori pe zi și nutrită tot cu același nutreț, dădea în urmă câte 10 litri. Mulgerea aceasta de 8 ori pe zi s'a continuat trei săptămâni; apoi s'a muls iarăși numai de 3 ori pe zi și vaca a dat tot aceeași cantitate de 10 litri pe zi. O altă vacă care dădea îndată după fâtat numai 5—6 litri lapte pe zi, fiind mulsă de 7 ori pe zi, i-s'a înmulțit la 14 $\frac{1}{2}$ litri la zi, și aceasta cantitate a rămas staționară și după-ce s'a revenit după 3 săptămâni, la numărul obicinuit al mulsorilor de 3 pe zi.

Dela școala de fete din Sibiu.

A apărut a XVII-a Programă a școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din Sibiu pe anul școlar 1902/1903 publicat de Dr. Vasile Bologa, director. Sibiu, Tipografia archidieceșană 1903.

Anuarul are următorul cuprins: 1) Câteva probleme ale școlii românești de la noi, de Ioan Borcia, 2) Discursuri de la încheierea anului școlar, 3) Știri școlare. Personalul școlii și al internatului este compus din următorii: Dr. Vasile Bologa, director, Eugenia Iovescu, învățătoare definitivă, Victor Păcală, învățător provisor, Vasile Stan, inv. provisor, Ioan Borcia, inv. provisor, Maria Muciu-Urechia, învățătoare auxiliară. Maria Pop, învățătoare auxiliară. Cateheții: Mateiu Voileanu și Nicolae Toganu, Instructori: Elena Cunțan, Iulius Schaeffer. Sabina Brote, Selma Mokesch, Olivia Bardossy, Elsa de Heldenberg. Directoara internatului: Elena Petrașcu. Medicul internatului Dr. Beu.

Numărul elevelor înmatriculate la școala civilă a fost 98 ordinare și 9 privatiste, dintre cari 88 gr.-or., 19 gr.-cat. Interne 65, externe 42.

BIBLIOGRAFIE.

Eminescu și Coșbuc. A apărut la Blaj o broșură de dl Alexandru Ciura sub titlul „Note comparative» asupra acestor doi poeți.

Studiul a apărut într'un drăgălaș volum de 108 pagini în frunte cu portretele ambilor poeți. Se poate procura cu prețul de 1 cor.

„Calicul“ în a doua ediție.

Pe al doilea semestru din acest an escriem nou abonament la „Calicul“ cu prețul de 3 coroane — pentru străinătate — 3.50 franci.

Abonamentul să plătește înainte de 1 Iulie v.

Celor-ce nu-s »feciori d'ai lui bani gata«, dacă ne cer, le concedem plă-tirea abonamentului oricând în decur-sul semestrului.

Cu numeri dela începutul anului nu mai putem servi.

Din motivul acesta vom scoate pentru cei-ce doresc a posede „Calicul“ dela începutul anului o a doua ediție.

Prețul abonamentului la a doua ediție să reducă pentru primul semes-tru la 2 coroane; pentru al doilea se-mestru rămâne tot 3 coroane.

Abonamente la a doua ediție a „Calicului“ primim până în 15 Iulie v.

A doana ediție e condiționată d'un număr de cel puțin atâta noi abo-nenți, câți se recer la acoperirea speselor retipăririi.

„Calicul“ oferă o lectură hazlie, care în veci nu să învechește.

Dovadă continuelle cereri după exemplare de acum 16 ani, de cari la noi nu se mai află.

Administrația „Calicului“.

Anunț.

Subscrisul dau în arândă casa mea proprie aflătoare în comuna Romos nr. 8 (odinioară alui Vasilie Băsarabă) **aflătoare la cel mai frecuent loc** în strada principală, lângă **cancelaria comunală**. Casa constă **din o boltă, 2 chilii de cărcimă**, 2 chilii de locuință, culină de vară și de earnă, cămară, pivniță, șură și grajd, grădină în care se află **popicărie**. **Chiria după toomeală.**

Un izvor sigur de căștig pentru o familie.

Informații dau subscrisul și Vasilie Julia sen. din Romos.

VASILIE JULA jun.
întreprinzător, în Petrosz
p. u. Puț.

3-4

Să dă în întreprindere li-ferarea victualelor pen-tru garnisoana Szászváros (Orăștie) pe timpul dela 1 August a. c. până la 1 Octomvrie 1904.

Eventualele oferte sunt a se așterne Comandei de stațiune ces. și reg. Mi-litare din loc până la 15 Iulie a. c.

Administrația Menăgii.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructifi-care.

a) *depuneri* fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) *depuneri* mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) *depuneri* făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru su-mele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru de-puneri se cuprinde în libelul de de-duneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se resol-vează fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventi.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă disposi-țiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte pu-blice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lu-cruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi co-merciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează rea-lități și alte drepturi și întreprinder-de tot soiul.

Direcțiunea.

Institut tipografic în Orăștie.

Apa minerală „Dacia“

Am îngrijit, ca această apă distinsă și răcoritoare, care beută curată și cu vin ori cu sirup este tot asemenea de excelentă, să fie pusă la dispoziția onor. public și anume cu un preț foarte efin: 0 sticlă de 2 litri 16 bani, de 1 litru 12 bani, de ½ litru 9 bani dusă acasă.

Se poate cumpăra peste zi dela David Scharer, mare deposit de bere de-alui Dreher, Str. Cetății Nr. 11—13 în Orăștie.

Sticlele goale se aduc înapoi, cele perdute se plătesc: cele de 2 litri cu 30 bani, de 1 litru cu 20 bani și de jum. litru cu 16 bani bucata.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Dacia“

societate pe acții în Orăștie—Szászváros.